

КАКО СМО ОТИШЛИ У ПАРТИЗАНЕ

Шоснаестог септембра 1941. годане, око подне су под Град у Ужцу дошли фолксдојчери у црним униформама и на нашем језику наређивали народу да у 16 часова сви морају доћи на житну пијацу пред Општином да гледају јавно вешање партизана. У Ужицу је тада било доста фолксдојчера. Ишли су по овим улицама и свуда преносили исте наредбе.

Из моје куће пошли смо моје две старије сестре и ја. Родитељи су остали код куће.

Кад смо стигли пред Општину, затекли смо доста окупљеног света. Код трафике и пијачне чесме затекао сам Милосава Јечменицу Лојса и Рада Дробњаковића Врнда. Одвојио сам ое од оестара и пришао им. Раде Дробњаковић био је син старог ратног инвалида Љуба, који је радио у Општини, а познавао сам га јер је с родитељима становао изнад радње Милуна Томића, у којој (сам ја учио занат и касније радио. Раде је имао слаб вид и стално нодао наочаре.

Кад смо се састали, нас тројица смо ое најпре наместили испред Љубојевића кафане на пијацу. Одатле смо вадели како Немци спремају вешала и столице, а на земљи испод вешала већ су лежала четворица убијених људи. Све је врело од комешања немачких војника и вике жандарма. ^{из} тројица смо ое тада померили мало ближе, у правцу радње Миленка ткача. Таман смо стигли до старе посластичарнице, кад су се зачули пушчани пуцњи. Проценили смо да пуцњи долазе од жандармеријске станице. Нас тројица и још неколико људи потрчали смо у том правцу. Угледали смо како поред бојацијске радње Косте Вранешевића четворица жандарма вуку некога на шаторском крилу. У пролазу чујемо како неко вели: "То је предоедник каранске општине!" После смо дознали да су на капији жандармеријске станице жандарми или Немци заиста убили предоедника општине из Карана, Одмах, чим су га убили, ставили га на шаторско крило и онако врућег, са размрсканом главом, довели су га под вешала. Подигли су га и ставили му омчу око врата, Затим су једног по једног вешали и оне остале, који су мртви лежали на калдрми.

Немци су тада стрелили па затим обесили Добривоја Даничића Томанића, председника општине из Карана, Милисаву Доганчића, кафецију из Ужица, и погинуле борце Златиборске партизанске чете Тому Биљановића, Душана Делића и Новака Лазовића. Председник каранске општине стрелан је зато што је немачком команданту у лице рекао да ниједна културна војска не ради тако као што ради немачка војска — пљачка и убија недужне људе. Кафецију Доганчића Немци су убили на улици кад је из своје кафане пошао кући после полицијског часа. У његовој кафани били су Немци, јели и пили и задржали кафецију после полицијског часа. После су га сачекали на улици и убили.

Кад се завршило читање наредбе немачког команданта и вешање ове петорице људи, нас тројица смо се кратко договорили. Најпре Милошав Јечменица каже: „Овако и нас чека, можда већ сутра. Него, да ми идемо у шуму!"

Раде Дробњаковић и ја смо се с тим без речи сложили. Договорили смо се да се за један сат припремимо и да се у тачно одређено време нађемо у трговинској радњи Светомира Станковића. Са пијаци смо одмах отишли сваки својој кући.

Чим сам дошао кући, узео сам са конопца нешто рубља, обукао се, замотао у папир комад хлеба, понео га у руци и одмах кренуо према договореном месту.

Нашли смо се ове тројица у радњи Светомира Станковића. Влаоник радње дао је Јечменици мало бисквита па смо се затим с њим поздравили.

Кад смо дошли до моста, Милосав Јечменица рече да ће он ићи први, Раде други, а ја трећи — све на одстојању по 50 метара, Састанак смо договорили код Шојатовог млина, Јечменица је упозоравао да не испаднемо сумњиви и да никоме не говоримо куд смо пошли.

Код пекаре Давида Ђурића орео сам своју тетку која је одмах нешто наслутила и почела да ме грци и да ме наговара да се одмах вратим кући јер ће Немци их похватати и повешати. Једва сам се некако отргао и стигао Рада Дробњаковића. Све тројица смо још једном прошли поред вешала, на којима су висила петорица људи. Састао сам се код Шојатовог млина. Јечменица нам тада рече да ћемо опет продужити на истом одстојању, а он ће нас чекати изнад једне обућарске радње. Кад смо се на том месту опет сајстали, кренули смо уз Марин Брег. Наједном Јечменица спази у близини немачког стражара и брзо нам рече да легнемо под једно дрво. Немачки војник нас је ипак спазио, мало је гледао па затим окренуо према Вујића брду. Ми смо затим један по један кренули лагано узбрдо.

Кад смо прошли Марин Брег, већ је почела да пада ноћ. Раде Дробњаковић због слабог вида почео је да се саплиће о камење и дрвеће. Ишли смо лагано. Упут нам је Јечменица објашња-

вао да морамо наћи три бр-езе поред пута и ту сачекати везу. Знак раопознавања биће звиждукање мелодије „Широм света омладина нова“.

Дошли амо до три брeze поред пута и стали. Јечменица је најпре (сматрао да види да није нешто сумњиво, затим је почео да звижди песму. Брзо (се чуо одговор.

—• Ево везе! — рече Јечменица.

Сачекао нас је младић који се, чини ми се, презивао Вуловић. Био је кашије у Четвртог батаљоеу Друге пролетероке и погинуо је.

ПоСле краћег разговора и препознавања нас четворица упутили омо се према Јелоеој гори. Стигли смо до једне штале и ту заноћили. Ујутру, кад смо /се постројили, видели смо да ту има доста партизана. Срели омо доста познаиика из Ужвда. Интереоовали су ое шта има но(во у граду и распитивали за своје сроднике. Одмах су нам дали пушке.

Кренули омо према Бајиној Башти...

Партизанака јединица која је нападала на Бајину Башту донела нам је доста хране, одеће, обуће и муниције.

Сутрадан смо распоређени по Еодовима. Ту омо видели Круцуна, Аца Чизмића, Чвора, Јерковића и још доста познатих другова из Ужица.

После неколико дана кренули омо на Чајетину.

Радомир ТОШИЋ